

**KONFERENCE PAR PIEVIENOŠANOS
EIROPAS SAVIENĪBAI
– MELNKALNE –**

**Briselē, 2026. gada 23. janvārī
(OR. en)**

AD 2/26

LIMITE

CONF-ME 2

PIEVIEŅOŠANĀS DOKUMENTS

Temats: EIROPAS SAVIENĪBAS KOPEJĀ NOSTĀJA
– 32. sadaļa: finanšu kontrole

EIROPAS SAVIENĪBAS KOPEJĀ NOSTĀJA

32. sarunu sadaļa: finanšu kontrole

Šīs Eiropas Savienības nostājas pamatā ir tās vispārējā nostāja Melnkalnes pievienošanās konferencei (AD 23/12 CONF-ME 2), un uz to attiecas konferencē apstiprinātie sarunu principi, jo īpaši turpmāk minētais:

- neviens vienas vai otras puses pausts viedoklis par konkrētu sarunu sadaļu nekādi neskars nostāju, kādu var ieņemt par citām sadaļām;
- vienošanās – pat daļējas vienošanās –, kas panāktas sarunās par secīgi izskatāmām sadaļām, nevar uzskatīt par galīgām, kamēr nav panākta vispārēja vienošanās;
- prasības, kas izklāstītas sarunu programmas 24., 28., 41. un 44. punktā.

ES mudina Melnkalni turpināt pieskaņošanos ES *acquis* un tā efektīvu īstenošanu un izpildi, un kopumā jau pirms pievienošanās izstrādāt politiku un instrumentus, kas pēc iespējas vairāk līdzinātos ES politikai un instrumentiem.

ES atzīmē, ka Melnkalne savās sarunu nostājās AD 8/14 CONF-ME 4 un AD 30/25 CONF-ME 14 piekrīt ar 32. sadaļu saistītajam ES *acquis*, kāds tas ir spēkā 2025. gada 18. novembrī, un ka Melnkalne būs gatava to īstenot no dienas, kad tā pievienosies Eiropas Savienībai.

Valsts iekšējā finanšu kontrole (*PIFC*)

ES atzīst, ka Melnkalne ir izstrādājusi visaptverošu iekšējās kontroles un revīzijas regulatīvo, politikas, institucionālo un darbības satvaru, kas atbilst starptautiskajiem standartiem. ES sagaida, ka Melnkalnes darbības satvars attiecībā uz *PIFC* tiks vēl vairāk stiprināts, jo īpaši attiecībā uz publiskiem uzņēmumiem un pašvaldībām. Iekšējās kontroles politikas mērķi un darbības ir daļa no Valsts pārvaldes reformas stratēģijas 2022.–2026. gadam un Valsts finanšu pārvaldības reformas programmas 2022.–2026. gadam, nodrošinot, ka valsts iekšējās finanšu kontroles reforma un piemērošana tiek uzskatīta par plašākas valsts pārvaldes reformas neatņemamu daļu.

ES arī atzīmē, ka Melnkalne ir pastāvīgi uzlabojusi vadības pārskatatbildības efektīvu īstenošanu valsts pārvaldē, lai vēl vairāk atbalstītu *PIFC* sistēmas darbību, kā arī administratīvo un budžeta resursu efektīvu pārvaldību. ES aicina Melnkalni nodrošināt tiesiskā regulējuma par vadības pārskatatbildību pilnīgu īstenošanu saskaņā ar saistībām, ko tā uzņēmusies, tostarp, sīki definējot pienākumus un palielinot iestāžu deleģēšanu, īstenojot fiskālo disciplīnu, aizsargājot aktīvus, nosakot mērķus un sniedzot ziņojumus, pilnībā ņemot vērā pašreizējās budžeta, grāmatvedības un citas piemērojamās reformas.

ES atzīst pašreizējo progresu primāro un sekundāro tiesību aktu uzlabošanā saistībā ar publisko iekšējo finanšu kontroli ar mērķi turpināt pieskaņošanos ES un starptautiskajiem standartiem un risināt praktiskas īstenošanas problēmas. Pamatojoties uz šo pastiprināto regulējumu, ES atzīst progresu, jo īpaši, pieņemot sekundāros tiesību aktus, kuros precizēti iekšējās kontroles noteikumi un pamatnostādnes, un stiprinot administratīvās spējas, lai tos piemērotu publiskajā sektorā, tostarp riska un pārkāpumu pārvaldības jomā.

ES īpaši atzinīgi vērtē jaunākos regulatīvos uzlabojumus, kas stiprina pārvaldību un vadības pārskatatbildību budžeta un cilvēkresursu pārvaldībā, uzlabo iekšējās revīzijas kvalitāti un neatkarību, saskaņojot to ar starptautiskajiem standartiem, un izveido efektīvāku riska pārvaldības satvaru un turpmākus pasākumus saistībā ar pārkāpumiem.

ES mudina Melnkalni arī turpmāk nodrošināt, ka iekšējās kontroles sistēmu un saistīto noteikumu turpmākā stratēģiskā attīstība ir labi pieskaņota pašreizējiem grozījumiem tiesību aktos par valsts finanšu pārvaldību un valsts pārvaldes reformu. ES arī aicina Melnkalni nodrošināt, ka iekšējās kontroles sistēmu turpmākā stratēģiskā attīstība ir vērsta uz publisko iestāžu pārvaldību un personāla informētību par to, ka budžeta un administratīvo resursu pareizai pārvaldībai ir jānodrošina efektīva atbilstība iekšējai kontrolei un iekšējai revīzijai.

ES ņem vērā pastāvīgo progresu iekšējās revīzijas darbības satvara stiprināšanā un tā darbībā, uzlabojot metodoloģiju, palielinot iekšējās revīzijas sistēmas kvalitātes nodrošināšanu un profesionalizāciju, tostarp iekšējo revidentu sertifikāciju un apmācību. ES sagaida, ka Melnkalne 1) turpinās uzlabot iekšējās revīzijas funkciju produktivitāti, stiprinot sadarbību starp pārvaldes struktūrām un iekšējām revīzijām; 2) turpinās uzlabot administratīvās spējas, paplašinot profesionālo apmācību un sertifikāciju, lai novērstu darbinieku trūkumu un paātrinātu darbvietu sistematizācijas procesu un regulāru vakanču aizpildīšanu; 3) uzlabos revīzijas plānošanu, dokumentēšanu un ziņošanu, lai palielinātu produktivitāti un samazinātu administratīvā darba slodzi. Attiecībā uz riska pārvaldību ES atzīmē jūtamu progresu visaptveroša tiesiskā regulējuma un iestāžu sistēmas izveidē Melnkalnes valsts pārvaldes pārvaldības un iekšējās kontroles procesu ietvaros. ES atzīst sistēmas paaugstināto efektivitāti, par ko liecina pieaugošais to vienību skaits, kurām ir izraudzīti riska pārvaldības speciālisti un izveidoti riska reģistri visā publiskajā sektorā.

Attiecībā uz pārkāpumu pārvaldību ES atzīmē, ka tiesiskais regulējums ir labi izveidots un sniedz pienācīgus īstenošanas norādījumus. Vispārējā sistēma pārkāpumu novēršanai un risināšanai ir vēl vairāk pieskaņota un nostiprināta, nosakot skaidrākus iestāžu pienākumus un procedūras. ES arī atzīmē, ka ir palielinājies pārkāpumu pārvaldībai iecelto amatpersonu skaits, kā arī tādu pārredzami paziņotu gadījumu skaits, kuros ir bijušas aizdomas par krāpšanu. ES sagaida, ka Melnkalne turpinās uzlabot administratīvās spējas, lai nodrošinātu efektīvāku riska un pārkāpumu pārvaldības sistēmu īstenošanu, izmantojot regulāras mācības, kvalitātes nodrošināšanu un izveidojot centralizētu mehānismu ziņošanai par pārkāpumiem un datu vākšanai par tiem.

Turklāt ES atzīmē, ka ir stiprinātas administratīvās spējas, lai uzlabotu revīzijas funkcijas valsts uzņēmumos un sociālā nodrošinājuma fondos, un ka tiek veikti pastāvīgi pasākumi to pilnveidošanai.

ES arī atzīmē, ka ar jauno Budžeta inspekcijas likumu tiek izveidota finanšu budžeta pārbaudes funkcija, kas gan organizatoriski, gan funkcionāli ir pilnībā nodalīta no iekšējās revīzijas. Ņemot vērā Melnkalnes apņemšanos vēl vairāk stiprināt papildināmību starp budžeta inspekciju un iekšējo revīziju, īstenošanas laikā izmantojot papildu aizsardzības pasākumus, ES sagaida, ka Melnkalne turpinās īstenot jauno Budžeta pārbaudes likumu un attiecīgos grozījumus, kas pieņemti 2025. gada beigās.

Ārējā revīzija

ES atzīst, ka Melnkalne ir izstrādājusi stabilu tiesisko regulējumu ārējai revīzijai saskaņā ar ES un starptautiskajiem standartiem un paraugpraksi. Melnkalnes Valsts revīzijas iestāde (*SAI*) ir izveidojusi visaptverošu regulatīvo, institucionālo un darbības satvaru, kas atspoguļo Starptautiskās Augstāko revīzijas iestāžu organizācijas (*INTOSAI*) atbalstītos principus un paraugpraksi.

Šajā sakarā ES atzīmē, ka Melnkalne ir nodrošinājusi *SAI* finansiālo, funkcionālo un institucionālo neatkarību saskaņā ar *INTOSAI* standartiem, tostarp, izmantojot savu konstitūciju un ieviešot attiecīgus tiesību aktus. Tas ļauj *SAI* efektīvi un objektīvi īstenot savas pilnvaras. *SAI* veic gan finanšu, gan lietderības revīzijas, tādējādi veicinot labāku valsts finanšu pārredzamību, pārskatatbildību un pareizu pārvaldību. Atzīstot, ka *SAI* ir nostiprinājusi savas administratīvās spējas, ES sagaida, ka vakances tiks aizpildītas. ES sagaida, ka Melnkalne turpinās nodrošināt *SAI* finansiālo, funkcionālo un institucionālo neatkarību.

Turklāt ES atzīst progresu, kas panākts, stiprinot revīzijas metodiku, ziņošanas praksi un turpmāku pasākumu mehānismus attiecībā uz revīzijas ieteikumiem, kuri palīdz, jo īpaši parlamentam, efektīvi pārraudzīt publiskos izdevumus un uzlabot publiskā sektora pārvaldību. ES aicina Melnkalni regulāri sniegt jaunāko informāciju par turpmākiem pasākumiem saistībā ar *SAI* revīzijas konstatējumiem un sagaida, ka Melnkalne uzlabos *SAI* ziņojumos minēto konstatējumu un ieteikumu īstenošanu.

ES aicina Melnkalni turpināt stiprināt *SAI* sadarbību ar *INTOSAI* un *EUROSAI*, un Eiropas Revīzijas palātu. ES arī atzīmē Melnkalnes apņemšanos turpināt stiprināt sadarbību starp parlamentu un valdību.

ES finanšu interešu aizsardzība

ES pieņem zināšanai Melnkalnes apņemšanos izpildīt Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 325. pantu, ietverot ciešu un regulāru sadarbību starp Komisiju un kompetentajām iestādēm.

ES atzīmē, ka Melnkalne ir pabeigusi savu valsts tiesību aktu pieskaņošanu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai (ES) 2017/1371 (2017. gada 5. jūlijs) par cīņu pret krāpšanu, kas skar Savienības finanšu intereses, izmantojot krimināltiesības (t. i., FIA direktīvai), 2025. gada 14. oktobrī pieņemot Likumu, ar ko groza Melnkalnes Kriminālkodeksu (Dekrēts, ar kuru pasludina Likumu, ar ko groza Melnkalnes Kriminālkodeksu, Nr. 01–009/25–1967/2) un kas stājas spēkā 2025. gada 22. oktobrī (“Melnkalnes Oficiālais Vēstnesis”, Nr. 121/25).

ES atzīst, ka Finanšu ministrijā ir iecelts Krāpšanas apkarošanas koordinācijas dienests (*AFCOS*) un ka ir stiprinātas tā administratīvās spējas. Ir izveidots arī atbilstošs *AFCOS* tīkls, kurā iekļautas attiecīgās valsts iestādes, kas iesaistītas ES finanšu interešu aizsardzībā, un tas ir uzlabots, izmantojot apmācību.

ES atzīst, ka 2025. gada jūlijā tika pieņemta valsts stratēģija 2025.–2028. gadam cīņai pret krāpšanu un pārkāpumu pārvaldībai nolūkā aizsargāt ES finanšu intereses, kā arī tai pievienotais rīcības plāns 2025.–2026. gadam.

ES atzīmē, ka sadarbība ar Komisiju izmeklēšanas jomā ir izrādījusies efektīva un lietderīga un ka Melnkalne gūst panākumus ziņošanā par pārkāpumiem, turpinot par tiem ziņot Pārkāpumu pārvaldības sistēmā.

ES sagaida, ka Melnkalne vēl vairāk stiprinās savas administratīvās spējas un uzturēs savu krāpšanas apkarošanas struktūru tīklu, kā arī turpinās īstenot pašreizējās valsts krāpšanas apkarošanas stratēģijas rīcības plānu. ES aicina Melnkalni nodrošināt, ka t ziņošana par pārkāpumiem un krāpšanu saskaņā ar finansēšanas nolīgumā noteiktajiem pienākumiem turpina uzlaboties atbilstoši pēdējo gadu pozitīvajai tendencei.

Euro aizsardzība pret viltošanu

ES ņem vērā, ka Melnkalne ir parakstījusi un ratificējusi 1929. gada Ženēvas Konvenciju par naudas viltošanas novēršanu, 2015. gada 13. oktobrī pieņemot Likumu par Ženēvas Starptautiskās konvencijas par naudas viltošanas novēršanu ratifikāciju ("Melnkalnes Oficiālais Vēstnesis – Starptautiskie līgumi", Nr. 12/15). ES atzīst, ka Melnkalnes tiesiskais regulējums ir pieskaņots attiecīgajam ES *acquis* par euro aizsardzību pret viltošanu. Šajā sakarā Melnkalnes Centrālā banka pieņēma Lēmumu par rīcību ar aizdomīgiem euro banknošu un monētu eksemplāriem un citām darbībām euro aizsardzībai pret viltošanu ("Melnkalnes Oficiālais Vēstnesis", Nr. 35/11 un 61/18), lai to pieskaņotu Padomes Regulai (EK) Nr. 1338/2001 un Padomes Regulai (EK) Nr. 1339/2001, ar ko paplašina Regulas (EK) Nr. 1338/2001 ietekmi.

Turklāt Melnkalnes Centrālā banka pieņēma Lēmumu par medaļām un žetoniem, kas līdzīgi euro monētām ("Melnkalnes Oficiālais Vēstnesis", Nr. 44/14 un 61/18), lai to pieskaņotu Padomes Regulai (EK) 2182/2004 un Padomes Regulai (EK) 46/2009, ar ko groza Regulu (EK) 2182/2004, un Padomes Regulai (EK) 2183/2004 un Padomes Regulai (EK) 47/2009, ar ko groza Regulu (EK) 2183/2004.

ES uzskata, ka Melnkalne nodrošina pietiekamas administratīvās spējas viltotu euro banknošu un monētu tehniskajai analīzei un klasifikācijai un ir ieviesusi pienācīgu sistēmu to autentiskuma noteikšanai, ko apliecina Melnkalnes Centrālās bankas 2024. gada 31. jūlijā pieņemtais Lēmums par banknošu un monētu piemērotību un autentiskumu ("Melnkalnes Oficiālais Vēstnesis", Nr. 78/24). Turklāt ES ņem vērā darbības, kas pastāvīgi tiek veiktas, lai atbilstoši saskaņotiem ES un ECB noteikumiem un standartiem aizsargātu euro pret viltošanu, tostarp regulāru sadarbību un informācijas apmaiņu.

ES pieņem zināšanai Melnkalnes plānus turpināt piedalīties programmas "Perikls IV" darbībās, kā arī turpināt sadarboties ar Komisiju, Eiropas Centrālo banku un vairākām ES dalībvalstu centrālajām bankām. ES uzsver, ka ir svarīgi aizsargāt Centrālās bankas neatkarību, tostarp tās finansiālo neatkarību, un nodrošināt, ka bankas vadītāja vietnieku un valdes locekļu iecelšana ir pārredzama un objektīva.

ES aicina Melnkalni nodrošināt, lai valsts analīzes centram būtu pietiekamas administratīvās spējas tehniskajai analīzei un lai tas turpinātu starptautisko sadarbību.

Ņemot vērā minētos apsvērumus, ES atzīmē, ka pašlaik sarunas par šo sadaļu nav jāturpina.

To, cik sekmīgi notiek pieskaņošanās ES *acquis* un tā īstenošana, turpinās uzraudzīt visā sarunu laikā. ES uzsver, ka tā īpašu uzmanību pievērsīs visu minēto konkrēto jautājumu uzraudzībai, lai nodrošinātu Melnkalnes administratīvās spējas pildīt šīs sadaļas ES *acquis*. Īpaši jāapsver šīs sadaļas saistība ar citām sarunu sadaļām. Melnkalnes tiesību aktu atbilstību ES *acquis* un tās spēju to īstenot varēs galīgi izvērtēt tikai vēlākā sarunu stadijā. Papildus visai informācijai, ko ES var prasīt sarunām par šo sadaļu un kas jānodrošina konferencei, ES aicina Melnkalni regulāri sniegt Stabilizācijas un asociācijas padomei sīki izstrādātu rakstisku informāciju par paveikto ES *acquis* īstenošanā.

Ņemot vērā visus minētos apsvērumus, ES attiecīgā brīdī vajadzības gadījumā atgriezīsies pie šīs sadaļas.

ES atzīmē, ka Melnkalne savās sarunu nostāšanās AD 8/14 CONF-ME 4 un AD 30/25 CONF-ME 14 piekrīt ar 32. sadaļu saistītajam *acquis*, kāds tas ir spēkā 2025. gada 18. novembrī. Turklāt ES ņem vērā, ka Melnkalne ir paziņojusi, ka tā turpinās pieskaņošanos *acquis* un ka tā būs gatava to īstenot no dienas, kad tā pievienosies Eiropas Savienībai.

Turklāt ES atgādina, ka no 2025. gada 18. novembra līdz pievienošanās dienai šīs nodaļas *acquis* varētu tikt papildināts ar jauniem elementiem.